

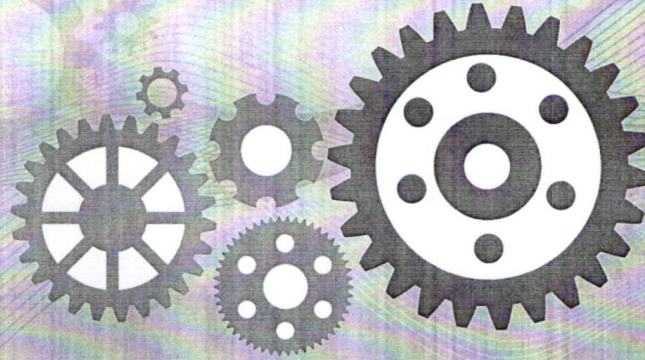
1. KAMU ÜNİVERSİTE SANAYİ İŞBİRLİĞİ KAPSAMINDA SEKTÖR ÇALIŞTAYI

(12 – 13 Haziran 2019. Hakkari)

SONUÇ RAPORU

1. KAMU ÜNİVERSİTE SANAYİ İŞBİRLİĞİ KAPSAMINDA SEKTÖR ÇALIŞTAYI

12-13 Haziran 2019

ÇALIŞTAY PROGRAMI

12 Haziran 2019 Çarşamba

13 Haziran 2019 Perşembe

- 10.00: İmalat Sektör Toplantısı
(Tekstil, Mobilya, PVC-Alüminyum Doğrama, Camcı, vb..)
- 13.00: Gıda Sektör Toplantısı
(Sütlü ve Üst Ürünleri, Bal, Şeker, Lokum, Aspir Yağı, Un, vb..)
- 15.00: Maden ve Enerji Sektör Toplantısı

- 10.00 Tamir ve Onarım Sektör Toplantısı
(Elektrik ve Elektrik İle Çalışan Ev Eşyaları, vb.. Ürün Tamircileri)
- 11.00 Otomotiv Sektör Toplantısı
(Otomotiv Kaperatçı, Motorcu, vb..)
- 13.00 Sonuç Raporu Açıklanması
- 14.00 Kapanış

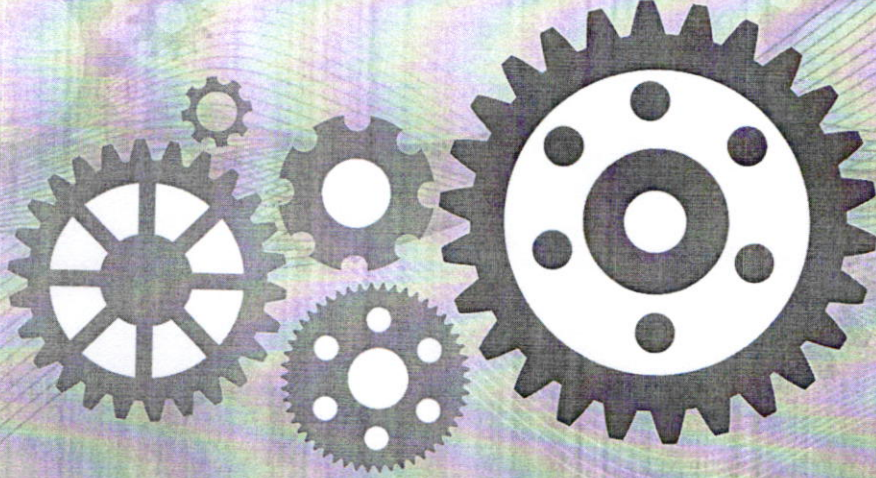
Çalıştay Yeri: HATSU Meclis Toplantı Salonu 3. Kat

1. KAMU ÜNİVERSİTE SANAYİ

İŞBİRLİĞİ KAPSAMINDA SEKTÖR ÇALIŞTAYI

12-13 Haziran 2019

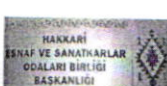
ÇALIŞTAY PROGRAMI

12 Haziran 2019 Çarşamba

13 Haziran 2019 Perşembe

- 10.00: İmalat Sektör Toplantısı
(Tekstil, Mobilya, PVC-Alüminyum Doğrama, Camcı, vb..)
- 13.00: Gıda Sektör Toplantısı
(Süt ve Üst Ürünleri, Bal, Şeker, Lokum, Aspir Yağı, Un, vb..)
- 15.00: Maden ve Enerji Sektör Toplantısı
- 10.00 Tamir ve Onarım Sektör Toplantısı
(Elektrik ve Elektrik ile Çalışan Ev Eşyaları, vb.. Ürün Tamircileri)
- 11.00 Otomotiv Sektör Toplantısı
(Otomotiv Kaportacı, Motorcu, vb..)
- 13.00 Sonuç Raporu Açıklanması
- 14.00 Kapanış

Çalıştay Yeri: HATSO Meclis Toplantı Salonu 3. Kat

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından yürütülmekte olan Kamu Üniversite Sanayi İşbirliği (KÜSİ) kapsamında, Hakkari'de faaliyet gösteren sektörlerin karşılaştıkları problemlerin tespiti ve bu problemlerin çözümlerine yönelik "1. Kamu Üniversite Sanayi İşbirliği Kapsamında Sektör Çalıştayı" 12-13 Haziran'da Hakkari Ticaret ve Sanayi Odasında 5 sektör için 5 oturum halinde gerçekleştirildi. Hakkari Valiliği, Hakkari Üniversitesi, Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü, KOSGEB Müdürlüğü, Hakkari Ticaret ve Sanayi Odası, Yüksekova Ticaret ve Sanayi Odası, DAKA Hakkari Yatırım Destek Ofisi, Hakkari Esnaf ve Sanatkar Odaları Birliği, İŞ KUR İl Müdürlüğü ve SGK İl Müdürlüğü tarafından desteklenen ve organize edilen çalıştayda imalat, gıda, maden, enerji, otomotiv, tamir ve onarım gibi sektörlerin temsilcileriyle bir araya gelindi.

Çalıştayda, Hakkari Üniversitesinden KÜSİ İl Temsilcisi Dr. Öğretim Üyesi Halil GÖR, Sanayi ve Teknoloji İl Müdürü Öğr. Gör. Murat KOCA ve KOSGEB Müdürü Cihat GÜR, KÜSİ'nin tanıtımı ve işlevi, teşvik ve destekler hakkında her oturum için birer sunum yapmışlardır. Her sektörün ayrı olarak değerlendirildiği ve akademisyenlerin moderatörlük yaptığı oturumlarda, sektör temsilcileri ve katılımcı kurumların temsilcilerinin buluşması sağlandı. Sektörlerin problemleri ve çözüm önerileri irdelenmiş olup tespit ve öneriler aşağıda belirtilmiştir.

1. OTURUM: İmalat Sektör Toplantısı

Oturuma Katılan Akademisyenler:

**Öğr. Gör. Dr. Tayfun ÇETİN, Öğr. Gör. Ali YİĞİT, Öğr. Gör. Yunus BAŞARAN,
Dr. Öğr. Üyesi Halil GÖR, Arş. Gör. Şefik DEMİR, Arş. Gör. Mehmet Latif LEVENT**

Katılımcılar ve akademisyenler tarafından dile getirilen problemler ve çözüm önerileri:

- Hakkari'de olamayan organize sanayi sitesinin (OSB) acilen yapılması, Hakkari ilinde sanayi sitesinde yeni yapılacak olan iş yerlerinin proje ve tasarımında ilgili esnafların fikirlerinin alınması, projelendirmenin ihtiyaca yönelik olarak yapılması, küçük alanlar yerine daha kullanışlı alanlar inşa edilmesi,
- Makine ve teçhizat alımlarında destek şartlarının iyileştirilmesi ve maddi olarak daha fazla yardım edilmesi,
- İmalat sektöründe çalışan firma sahipleri arasında kolektif çalışma kültürünün olmaması sorun teşkil etmektedir,

- 2004 yılından beri gündemde olan “ortak kullanım atölyesi” projesi bir türlü hayata geçirilmemiştir. Bu konuda yeni bir adım beklenmektedir.
- Bölgede rüzgar ve güneş enerjisinden yararlanma olanağının değerlendirilmesi (yenilenebilir enerji kaynaklarına geçiş yapılması)
- Bankalardan kredi temininde ciddi anlamda sorunlar yaşanmakta, bankalar çok ağır şartlar talep temekte, vade süreleri ilimiz bazında revize edilerek daha uzun süreye yayılması ve koşulların uygun hale getirilmesi,
- ✓ İlimizin İran ve Irak gibi iki farklı ülkeye sınır olmasından dolayı bu ülkelerden faydalanma yoluna gidilmesi, ülkelere giriş-çıkışların daha esnek hale getirilmesi, sınır kapılarından aktif olarak ticaretinin yapılabilir duruma getirilmesi,
- Kalifiye işçi yetiştirme ve bu işçilerin işlerinde sürdürülebilir bir şekilde istihdamı için teşvik ve yöntemlerin geliştirilmesi,
- Kısıtlı imkanlar nedeniyle müşteri ve sanayi esnafı il dışına bağımlı kalıyor. Bu alışkanlığın değiştirilmesi için Hakkari'nin imkanlarının müşteri ve esnaf için cazip hale getirmesi,
- Bu çalışmaya benzer faaliyetlerin sanayi sitesine özel olarak ve sanayi sitesinde gerçekleştirilmesi, mevcut sıkıntıların bizzat yerinde görülüp bu doğrultuda çözüm yoluna gidilmesi
- Hakkari ili 6. Teşvik Bölgesinde yer almakta olup bu kapsamdaki tüm illerin koşulları Hakkari'den daha iyi düzeydedir. Ancak Hakkari ili teşvikler ve imkanlar bakımından bu iller ile rekabet ettirilmekte ya da kıyaslanmaktadır. Bu durum Hakkari'yi olumsuz etkilemekte ve 6. Teşvik Bölgesi için talep edilen koşulların en asgari düzeyi bile Hakkari'ye çok ağır gelmektedir.
- Hakkari iline özgü fırsatların değerlendirilmesi (maden, hayvancılık, tarım, enerji vb.)
- Hazine arazisi bulunmamasından kaynaklanan sorunların çözülmesi,
- Sanayi sitesinde çalışabilecek potansiyelde olan elemanlar da İş Kur tarafından sunulan ve geçici olan istihdam programlarını tercih etmekte, bu sebeple eleman temininde ve elemanın çalışmasında süreklilik sağlanamamakta, kalifiye eleman yetiştirme imkanı ortadan kalkmaktadır.

- Hakkari genelinde mevcut firmalar küçük ölçekte olduklarından çalışanların sosyal güvenlik masrafları firmalara çok ağır gelmekte, durumun mümkünse Hakkari ili bazında ayrı olarak değerlendirilmesine yönelik imkanların sunulması,
- Kurumlardaki bazı doğrudan alım işlerinde yetkisiz kişilerin devreye girerek bu işlerin doğrudan imalat sektöründe çalışan firmalara verilmesinin önüne geçmektedir. Bu konuya özellikle dikkat edilmesi, yasal olarak mümkünse bu tür işlerin Hakkari’de faaliyet gösteren işletmecilere verilerek sektörlerin ayakta kalmasına destek olunması,
- Mevcut sanayi sitesinin kapasitesi yetersiz olduğundan yeni yapılması yapılacak veya sanayi sitesine ilave edilecek iş yerlerinin projesi hazırlanırken mekanların kullanım amacına uygun olarak tasarlanması ve bu hususta işletmecilerin de taleplerine dikkat edilmesi gerekmektedir.
- İmalat sektöründe çalışan firmaların ortak bir çalışma, makine ve teçhizat kullanım alanlarının hayata geçirilmesi daha kısa sürede ve daha kaliteli bir üretim gerçekleşmesine imkan sağlayacaktır.
- Sanayi sektöründe kalifiye elemanların yetiştirilmesi ve uzun vadeli istihdam sağlanması büyük bir sorun teşkil etmektedir. Bundan dolayı ilgili alanlarda eğitim veren meslek liseleri ve meslek yüksekokulları ile koordineli bir şekilde çalışılıp bu sorun giderilebilir.
- Teşviklerin bölgesel bazda değil de; il bazında değerlendirilmesi daha yerinde ve daha faydalı olacaktır. Bu hususun karar alıcı mercilere iletilmesi ve çözüm bulunması önem arz etmektedir.
- Hakkari ilinin iki farklı ülkeye (İran ve Irak) sınır komşusu olması sanayi ve ticari alanda hizmet veren sektörler için büyük bir avantajdır. Ancak bu potansiyel durum çeşitli sebeplerden kullanılamamaktadır. Bundan dolayı sınır kapılarının giriş ve çıkış işlemlerinin daha kısa sürede ve daha sağlıklı yürütülmesine imkan sağlamak, sınır kapılarının aktif ticarete uygun hale getirilmesi, bölge esnafının sınır dışına ürün pazarlaması, yerinde montaj gibi faaliyetleri gerçekleştirebilmesine imkan sağlanması hayati derecede önem arz etmektedir.
- Bankalar sunduğu kredilerin vade ve faiz oranlarını il bazında değerlendirip, bu doğrultuda düzenlemeler yapmalıdır. Bu hususta bankalar ile çözüm odaklı görüşmeler yürütülmeli, gerekirse resmi karar organlarının da çözüm için desteği alınmalıdır.

- Hakkari ili küçük bir il olduğundan pazarlama potansiyeli son derece düşüktür. İldeki firmalar küçük ölçekli olup çok kısıtlı imkanlara sahiptirler. Ayrıca, Hakkari ilindeki kamu yatırımları ve harcamaları esnaf ve firmaların varlıklarını sürdürmedeki en önemli kaynaktır. Bu sebeple ildeki firma ve esnafların kamu harcamalarından yeteri kadar faydalanmalarının sağlanması önem arz etmektedir.
- Mevcut teşvik sistemindeki sınıflama Hakkari ve benzer durumdaki birkaç il için şartlar itibariyle ağır gelmektedir. Hakkari ve benzer iller için teşvik koşulların daha uygun tanımlandığı yeni bir teşvik bölgesinin tanımlanması gerekmektedir. Bu hususla ilgili resmi makamların çalışma başlatması uygun olacaktır.

2. OTURUM: Gıda Sektör Toplantısı

Oturuma Katılan Akademisyenler:

Dr. Öğr. Üyesi Sezen ÖZÇELİK, Öğr. Gör. Mahmut İNAL, Dr. Öğr. Üyesi Halil GÖR,
Arş. Gör. Şefik DEMİR, Arş. Gör. Mehmet Latif LEVENT

Gıda sektörüne yönelik tespit ve öneriler:

Bitkisel Kaynaklı Üretim:

- Çiftçilere yönelik teknik bilgilendirme eğitimlerin artırılması,
- Coğrafi işaret alacak ürün sayısının artırılması,
- Paketleme ve soğuk hava deposu faaliyetlerinin oluşturulması (kooperatif vb.)
- Tarımsal sulama alt yapısının ihtiyaç duyulan yerlerde tesis edilmesi ve iyileştirilmesi,
- Toprak yapısına uygun bitkisel ürünlerin yetiştirilmesinin yaygınlaştırılması, (Hakkari mikro klima iklim etkisinin avantajı)
- Tarım arazilerin yapılaşmaya açılmasının önüne geçilmesi,
- Bitkisel, genetik kaynaklarının toplanması ve korunması,
- Bitki besleme noktasında topraktaki ph analizleri ile tanımlamalarıyla üretim yapılması (toprak haritasının oluşturulması)
- Yerel yönetimler, üreticilere ürününü satışta yerel pazarda modern stantlar tahsis etmeli

Arıcılık:

- Hakkari ve çevre ilçelerde arıcılık işi ile uğraşan bireylere Arıcılık eğitimleri yaygınlaştırılarak artırılması (Arı kolonisi yönetimi, hastalıkları, hijyen)
- Arıcılık alanına yönelik yapılacak projelerin İlgili bakanlıklar, KOSGEB, DAKA vb. ile yerel yönetimlerce maddi ve manevi desteklerin sağlanması,
- Arıcılığın yoğun bir şekilde yapıldığı Hakkari ve çevre ilçelerinde üretilen balların, tek bir çatı altında toplamak amacıyla Hakkari Bal Enstitüsü kurulması ve bu kurum tarafından balların toplanması, gereken analizlerinin yapılması, tasnifi, paketleme, nakliye ve satış faaliyetlerinin yürütülmesi,
- Kalite analizleri yapılmış, kalite standartlarına uygun üretimi yapılan ve paketlenen balların Çölemerik Balı ismi ile pazara sunulması,
- Marka değeri oluşturulan Çölemerik Balını pazarlamada, yerel yönetimlerce satış stant noktaları ile desteklenmesi, Üretilen bu balın Türkiye pazarında tanıtılması ve pazarlanmasında yetkili bakanlıklardan destek alınması
- Üreticilerin bal üretiminin yanında polen, propolis, arı sütü gibi ürünleri de elde edecek ürün çeşitliliğine yönlendirilmesi,
- Gezgin arıcıların konaklama sorununun çözümü için Bakanlıkça yasal düzenlemelerin yapılması,

Gıda Ürünlerini İşleme, Pazarlama, Araştırma ve Geliştirme:

- Kamu ve özel sektör desteği ile kalite ve hijyen kriterli soğuk zincirde süt toplamasının teşvik edilmesi,
- Kamu ve özel sektör desteği ile özellikle kış aylarında süt teminini sağlamak amacıyla süt hayvancılığı mandıralarının kurulması,
- Hakkari yöresel süt ürünleri (lor, otlu peynir vb.) için üretim ve pazarlama sektörüne alım garantili sözleşmeli süt hayvancılığının teşviklerin oluşturulması,
- Kamu ve özel sektör desteği ile hazır yemek sektörüne yönelik kalite yönetimi, hijyen ve sanitasyon eğitimleri düzenlemek,

- Hakkari ve çevre ilçelerinde yetiştirilen büyükbaş ve küçükbaş hayvanların sağlıklı ve hijyenik ortam koşullarında kesimine ve parçalanmasına yönelik özel ve kamu bünyesinde mezbahanelerin kurulması,
- Teorik ve uygulamalı eğitimle yöre gençlerinin ikna edilerek garantili alımlı hayvancılığa yönlendirilmesi,
- Hakkari yöresel yemeklerinden Doğaba, Cimilig, Yüksekova Kebabı, Hekerun, Keşkek, Sengeser, Çorti Aşı, Aside Tatlısı, Doleme, İçli Köfte, Gulul, Doğaba, Kepaye, Keledoş, Çevirmeli Pilav, Cembeli Tatlısı, Köftesir, Lalaped, Kırıs gibi yöre halkı tarafından sık tüketilen yemeklerinin gelecek nesilleri aktarımını sağlamak ve Türkiye'nin diğer bölgelerinde de tanıtımını ve satışını yapmak için "Hakkari yöresel yemekleri tanıtım günleri" adı altında organizasyonlar düzenlemek,
- Hakkari dağlık alanlarında yetişen Siyabo, Hingedan, Işgın Mend, Çakşır, Atkuyruğu, Civanperçemi, Semizotu, Kıselmahmut , Altın otu, Nojdar, Alou, Tolk, Isırgan otu, Keren, Yarpuz gibi Yöre halkının en çok yararlandığı ve kullandığı bu yöresel otların tüketimi durumunda sağlık açısından olumlu ve olumsuz yan etkilerinin tespiti üzerine üniversite işbirliği ile bilimsel çalışmalar yürütmek,
- Bu yöresel otların satışına yönelik kapalı alanlarda modern stantların kurulması sağlamak,
- Hazır yemek alanında hizmet sunumu yapan firmaların sık aralıklarla denetimlerin yapılması ve yasal mevzuat koşullarını uygun olmayanların caydırıcı cezai yaptırımların uygulanması,
- Kamu ve özel sektör işbirliği ile Hakkari bölgesinde sanayileşme koşullarının iyileştirilmesine yönelik ekonomik teşviklerin sağlanması ve Hakkari Organize Sanayi Bölgesinin ivedilikle kurulması.

3. OTURUM: Maden ve Enerji Sektör Toplantısı

Oturuma Katılan Akademisyenler:

Prof. Dr. Nuri BODUR, Dr. Öğr. Üyesi Halil GÖR,

Arş. Gör. Şefik DEMİR, Arş. Gör. Mehmet Latif LEVENT

Maden ve Enerji Sektörlerinin temsilcileri ile gerçekleştirilen oturumda aşağıdaki hususlar dile getirilmiştir:

- Sektör temsilcileri ve akademisyenler Hakkari ilinin maden potansiyelinin yüksek olduğunu ifade ettiler.
- Hakkari ili genelinde çok sayıda maden sahası ruhsat alınarak kapatılmıştır. Ancak bunlardan çok azı düşük bir verimle işletilmektedir.
- Maden sahaları kırsal alanlarda olduğu için maden işletmeleri terör ve güvenlik riskleri nedeniyle ciddi anlamda kaygı ve zorluklar yaşamaktadırlar. Geçmiş yıllarda Hakkari ilindeki maden ve enerji işletmelerine yönelik birçok terör olayı meydana gelmiş, bu sebeple maden alanları işletilememiş veya gerekli yatırımlar yapılamamıştır.
- Son bir iki yılda ise terör olayları neredeyse son bulmuş ancak işletmeciler henüz yeteri kadar güven duygusuna kavuşamamıştır. Devletimiz tarafından alınan güvenlik tedbirleri memnuniyetle karşılanmakta ve geleceğe dair umut verici olarak görülmektedir.
- Maden ve enerji işletmecileri Hakkari genelinde potansiyelin tespitine ve yatırımlara yönelik yeteri kadar inceleme ve araştırma yapılmadığını ifade etmişlerdir.
- Hakkari ilinin genel olarak mevcut işletme durumu dışında çok detaylı olarak incelenmesi, hangi tür madenlere sahip olduğunun, potansiyelinin ne olduğunun tespit edilmesi ülke ve ilin ekonomik kalkınması için elzemdir.
- Karmaşık ve uzun süreler alan bürokratik gereksinimlerin maden ve enerji alanındaki çalışma ve yatırımların önünde ciddi bir engel olduğu, bu süreçlerin mümkün derecede basitleştirilmesi ve kolaylaştırılmasının çok faydalı olacağı,
- Maden ve enerji sektöründe sigorta ve vergi maliyetlerin işletmeciler tarafından ağır olduğu bunun da yatırımlara engel olduğu, maden işletmeciliğinde harcanan enerjinin çok büyük maliyete sebep olduğu bu durumların Bakanlıklar arasında koordineli ve eş güdümlü olarak ele alınması gerektiği ifade edilmiştir. Bu hususlarda çözüme dair teşvik ağırlıklı çalışmaların yapılması önemli görülmektedir.
- Hakkari'de çıkarılan madenin hali hazırda ham olarak ülke dışına ucuza satıldığı, ancak kurulabilecek bir izabe tesisi vasıtasıyla madenden çok daha yüksek getiri sağlanabileceği,

- Hakkari`de kurulacak bir izabe tesisinin, madencilik in daha ileri bir seviyeye gelmesini, madenlerden daha yüksek getiri elde edilmesini, bölgede daha ciddi yatırımların önünü açacağı ve istihdama çok büyük katkı sağlayacağı düşünülmektedir.
- Hakkari ilinde ulaşım imkanları çok kısıtlı olup özellikle mevcut kara yolları teknik ve fiziki bakımdan çok yetersizdir. Bu durum tüm sektörlerde olduğu gibi maden ve enerji sektörlerinde de ciddi anlamda bir olumsuzluk meydana getirmekte ve maliyetleri önemli ölçüde arttırmaktadır.
- Maden ve enerji sektörlerine yönelik mevcut mevzuat ve resmi uygulamalarda bir takım teşviklerin olduğu ancak diğer sektörlerde de olduğu gibi 6. Teşvik Bölgesi Uygulamalarının Hakkari gerçeklerine çok uygun olmadığı, bunun için Hakkari`nin şartlarına uygun teşvik uygulamalarının hazırlanması,
- Hakkari için özellikle çinko ve kurşun madenlerine yönelik özel teşviklerin uygulanması,
- Hakkari`de “Maden İhtisas Organize Sanayi Bölgesinin” kurulmasının büyük bir ivme ve çözüm olacağı değerlendirilmektedir.
- Maden ve enerji sektöründeki yatırımcı ve diğer paydaşlar arasında bir iletişim kopukluğunun olduğu ve bunun da süreçleri olumsuz etkilediği ifade edilmiştir.
- Maden veya enerji sektöründe faaliyet gösteren firmaların kooperatifleşmeye gitmesinin veya ortak işbirliğine dayalı faaliyetlerde bulunmaları son derece faydalı olacaktır.
- Hakkari`de neredeyse her köyde bir veya daha fazla akarsu bulunmaktadır. Ayrıca Zap Nehri ve Hakkari genelinde bulunan büyük ölçekli diğer akarsular da düşünüldüğünde Hakkari`nin büyük bir hidroelektrik potansiyele sahip olduğu çok açıktır. Ancak mevcut durumda bu potansiyelin çok az bir kısmı değerlendirilmektedir.
- Hakkari`nin hidroelektrik bakımından ülke çapında büyük fayda sağlayabilecek hatta komşu ülkelere enerji ihracatı yapılabilecek ölçekte potansiyele sahip olduğu, buna yönelik yatırım ve projelere yönelmenin doğru bir adım olacağı değerlendirilmektedir.
- Hakkari`nin yenilenebilir enerji kaynaklı, özellikle rüzgar ve güneş enerjisi bakımından büyük bir potansiyeli olduğu aşikardır. Bu sebeple araştırmaya yönelik çalışmalarının ciddiyetle ve detaylı olarak başlatılması ve potansiyelin gerçek tespitlerle ele alınmasının büyük önem taşıdığı ortadadır.

- Hakkari Üniversitesinin maden ve enerji çalışmalarında öncü rol alması gerektiği, bu konularda gerekli akademik ve teknik alt yapısını oluşturarak sürece dahil olması büyük önem arz etmektedir.

4. OTURUM: Tamir ve Onarım Sektör Toplantısı

Oturuma Katılan Akademisyenler:

Dr. Öğr. Üyesi Halil GÖR, Arş. Gör. Şefik DEMİR, Arş. Gör. Mehmet Latif LEVENT

Hakkari ilinde elektrikli ev aletleri ve teçhizatlarının tamirine yönelik sektörle ilgili tespitler şunlardır:

- Hakkari ilinde sektöre faaliyet gösteren işletmelerde kurumsal yapı bakımından çok ciddi eksiklikler bulunmaktadır.
- Sektörde ciddi anlamda teknik ve kalifiye eleman eksikliği bulunmaktadır. Teknik ve kalifiye eleman eksikliğinin giderilmesi için Hakkari Üniversitesi ve diğer teknik eğitim kurumlarınca eğitim faaliyetlerinin yapılması önem arz etmektedir.
- Hakkari ili genelinde sektörde malzeme ve yedek parça temini son derece kısıtlı imkanlarla yapılmakta bu anlamda tamamen diğer illere bağımlılık söz konusudur.
- Cihazların garanti kapsamındaki tamirleri bile cihazların genellikle diğer illere gönderilip tamir edilmesiyle yapılmaktadır. Bu da sunulan hizmetin kalitesini ve verimini düşürmektedir.
- Hakkari il genelinde bir çok markanın yetkili tamir servisi bulunmamaktadır. Bu da söz konusu markaların Hakkari’de satış oranlarını çok önemli ölçüde düşürmektedir.
- Hakkari’de kapsamlı sayılabilecek ölçekte satış yapan işletmeler yok denecek kadar azdır. Ürün çeşitliliğine yönelik ciddi eksiklikler bulunmaktadır. Bu sebeple vatandaşların önemli bir kısmı e-ticaret üzerinden ürün teminini tercih etmektedir. Bu durum Hakkari genelinde kurulu bulunan işletmeleri dezavantajlı konuma düşürmekte hatta işletmelerin kapanmasına sebep olmaktadır.
- Vatandaşlar Hakkari’de kurulu firmalardan veya e- ticaret üzerinden temin ettiği ürünlere yönelik satış sonrası hizmeti (montaj, tamir ve bakım) yeterince alamamaktadır. Bu durum müşteri memnuniyetini olumsuz etkilemektedir.

- Hakkari ili genelinde enerji nakil ve dağıtım hatlarının yeterli düzeyde sağlıklı olmamasından kaynaklı olarak sık sık elektrik kesilmeleri veya şebeke dalgalanmaları yaşanmaktadır. Bu sebeple il genelinde cihazlar sıklıkla arızalanmakta veya kalıcı olarak hasar görmektedir. Bu durum vatandaşları çok mağdur etmektedir. Çözüm için elektrik hatlarının bakım ve onarımının yapılması, gerekirse ilave tesislerle hatların iyileştirilmesi ve nihayetinde sağlıklı ve sürekli elektrik enerjisinin tüketicilere sunulmasının sağlanması gerekmektedir.
- Vatandaşların özellikle elektrik tüketimine yönelik bilinç düzeyinin artırılması ve bu konuda eğitimlerin verilmesi de önemli görülmektedir.

5. OTURUM: Otomotiv Sektör Toplantısı

Oturuma Katılan Akademisyenler:

Dr. Öğr. Üyesi Ömer CİHAN, Dr. Öğr. Üyesi Halil GÖR,

Arş. Gör. Şefik DEMİR, Arş. Gör. Mehmet Latif LEVENT

Gerçekleştirilen otomotiv sektörü sektör toplantısında, Hakkari ili Küçük Sanayii Sitesinde otomotiv sektöründe çalışan esnaflar ile bir araya gelinmiştir. Çalıştayda, esnafların otomotiv sanayisi üzerine talep, öneri, sıkıntıları ve tespitleri üzerinde tartışılmış ve durum tespiti yapılmıştır. Oturumda üzerinde durulan konular aşağıda maddeler halinde belirtilmiştir.

- Hakkari ili genelinde gümrük kapılarının güvenlik sebebiyle etkili ve verimli bir şekilde kullanılmamakta olup, bu durum ithalatı olumsuz yönde etkilemektedir. Bu durum şehrin ticaret potansiyelini düşürmektedir.
- Hakkari ilinin sanayide 6. teşvik bölgesinden çıkarılması gerekmektedir. Bu paket koşulları Hakkari ili için oldukça ağır gelmektedir. Şehrin niteliklerine uygun bir teşvik paketi oluşturulmalıdır.
- Küçük sanayi sitesinde, ciddi bir yol ve altyapı problemi bulunmaktadır. Üstelik imkanlar diğer illere kıyasla oldukça kısıtlı olup esnafların işletmeleri kapanma noktasına gelmiştir.
- Özellikle kış aylarında sanayi sitesinin yolu belediye tarafından zamanında veya gerekli şekilde açılmamaktadır. Bu durum iş hacmini düşürmektedir.

- Sanayii imkanları otomotiv konusunda tam teşekküllü bakım ve onarım yapabilecek düzeyde değildir. Şartların iyileştirilmesi gerekmektedir.
- İşletme çalışanları teknik ve donanım yönünden eksikliklerinin giderilmesi için talep doğrultusunda bakım ve onarım alanında çalışanların hizmet içi eğitime tabi tutulması şarttır. Bu konuda yeterli sayıda kişinin yeterli bir sürede, sanayi konusunda oldukça iyi durumda olan Gaziantep veya Bursa gibi illerde eğitime tabi tutulması ve bu eğitimin sonunda bu kişilerin Hakkari iline dönerek fayda vermesi sağlanmalı.
- Öncelikli sorunların başında bir diğer konu sanayi sitesinin fiziki şartları oldukça yetersizdir. Bu konuda yerinde durum tespitlerinin yapılması gerekmektedir.
- Küçük sanayi sitesinin yerinin konum itibariyle yanlış seçildiği ve sapa yerde kaldığı düşünülmekte, yol üzerinde daha işlek bir yere sitenin kurulması ve bunun için bir çalışma başlatılması gerekmektedir. Bu sorunun çözümü oldukça elzem görülmektedir.
- Bankaların sanayii esnafına karşı kredi cetvelleri çalışanlar açısından oldukça yüksek bulunmakta ve bu konuda kamu bankalarından Hakkari sanayii esnafına karşı daha tolerans gösterilmesi talep edilmektedir.
- Hakkari ilinde güvenliğin sağlanmasına rağmen olumsuz uygulamaların devam ettiği çalışanlar tarafından dile getirilmiştir.
- Hakkari genelinde yaşayan vatandaşların sanayii sitesine olan bakış açıları olumsuz yönde ve iş kalitesine duyulan güven problemi yaşanmakta olup bu algının ortak çalışma ile kırılması ve ticaretin artırılması talep edilmektedir.
- Otomotiv yedek parça temini konusunda, buraya yapılan kargonun daha düşük fiyatta ve daha hızlı olması bir diğer talep edilen unsurdur.
- Sanayii sitesinde çalışanların; silindir rektifiye, krank taşlama, supap taşlama, honlama, torna, freze ve matkap gibi tezgahların ortak bir çalışma atölyesinde bulundurulması ve bu atölyenin verimli bir şekilde kullanılabilmesi için iki uzman kişinin bu atölyede bulundurulması ve tezgahların düzenli aralıklarla bakımının yapılması talep edilmektedir.

Yukarıda belirtilen hususlar doğrultusunda Hakkari sanayii sitesi için yapılacak durum tespiti, iyileştirme ve belirtilen sorunların çözülmesi sanayii sitesinin ile kazandırılması ve ticaretin artırılması ve diğer illere olan bağımlılığın azaltılmasıyla Hakkari ili için oldukça önemli bir kazanım sağlayacaktır.

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME:

Gerçekleştirilen bu çalıştay özellik ve kapsam itibariyle Hakkari ilinde bir ilk niteliğinde olmuştur. Çalıştay vasıtasıyla sektör temsilcilerinin kamu ve üniversite ile buluşması sağlanmıştır. Katılımcıların tamamı çalıştayın Hakkari için çok önemli ve faydalı olduğunu, gelecek yıllarda da bu şekil çalışmaların devam etmesi gerektiğini ifade etmişlerdir.

Çalışmaya katılım gösteren sektörlerin temsilcileri, çalıştay boyunca ifade edilen ve dile getirilen problem, tespit ve çözüm önerilerinin mutlak suretle ilgili mercilere ulaştırılmasını ve sonuçlandırılmasını talep etmişlerdir.

Çalıştay kapsamında irdelenen beş sektörün de ortak problemleri olduğu saptanmıştır. Hakkari'nin 6. Teşvik Bölgesine dahil olması ve bu teşviklerin koşularının Hakkari için ağır olduğu, ulaşım, güvenlik ve pazarlamaya yönelik problemler, teknik ve kalifiye eleman sıkıntısı, organize sanayi bölgesinin olmayışı, problemlere yönelik çözüm amaçlı girişim ve faaliyetlerin yeterli olmaması veya yeteri kadar dikkate alınmaması, çoğu firmanın mekan ve finansal problemler yaşaması, girişimcilerin finansal kredi ve destek temininde ciddi zorluklar yaşaması, Hakkari'nin coğrafik ve stratejik olarak sahip olduğu konumunun avantaja dönüştürülemediği gibi hususlar ortak problemler olarak tespit edilmiştir.

İfade edilen problemlere yönelik daha detaylı ve kapsamlı çalışmaların etkin olarak yapılması önem arz etmektedir.